

Thuis, een institutioneel ingebedde 'luis in de pels'.

Durf, daadkracht en dorst naar kennis

Jeroen Kruit & Rosalie van Dam

In dit verhaal staan we stil bij de werkwijze van Thuis. Wat maakt nu een echte Thuis-aanpak: Gaat dat om het actief uitdragen dat iedereen een verschil kan maken? Of dat het de 'Thuismakers' zijn die Thuis maken? Dat er geleerd wordt door te doen, door te experimenteren? Of is het vooral het nastreven van een organisatiemodel waarbij zelfsturing, gedeelde verantwoordelijkheid en werken op basis van vertrouwen centraal staan? In het onderstaande gaan we daar verder op in. Dit artikel maakt deel uit van een serie van 3 artikelen als resultaat van het wetenschapswinkelproject Experimenteer Lokaal Thuis. Het artikel "Van klein vrijwilligersinitiatief naar initiatiefrijk ondernemerschap" beschrijft een aantal fasen uit de ontwikkeling van Thuis. En in het artikel "Bouwen aan sociaal kapitaal voor een weerbare Wageningse samenleving" geven we als onderzoekers aan waarom Thuis zo'n interessant initiatief is.

De motor

De motor achter het initiatief Thuis is de zorg dat mensen in onze polariserende samenleving steeds meer langs elkaar heen leven. Een samenleving die erg gericht is op kostenbeheersing, efficiëntie en korte termijn denken. Ook zien we een terug-tredende overheid die verwacht dat we steeds meer zelf gaan doen. Thuis staat voor een verandering naar meer verbinden en samendoen. Ze bouwt met haar initiatief aan een plek en een gemeenschap waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten en elkaar verder kunnen helpen met de realisatie van dromen en plannen.

De initiators Tutku Yüksel en Elsje van de Weg hebben het vertrouwen gehad dat ze als 20-25-jarigen zelf een verschil kunnen maken. Thuis hebben ze opgebouwd met een grote groep heel verschillende Wageningers. Ze hebben ondanks geluiden als "dat het toch niet zou gaan werken" hun door idealen gedreven initiatief voortgezet. Het aantal medestanders groeit. Mensen die zelf iets willen bijdragen weten steeds beter de weg naar Thuis te vinden.

Broedplaats

Met deze door de gemeenschap gedragen ontmoet-

tingsplek laat Thuis zien dat jong en oud, lokaal of nieuwkomer op kleine schaal samen een verschil kunnen maken in de stad. Thuis is een broedplaats waar mensen elkaar kunnen vinden en initiatieven kunnen worden ontplooid. De inzet is om mensen met dromen te ondersteunen door dingen praktisch te maken, zoals het bedenken en maken van kleine stapjes (en dat herhalen) richting de stip aan de horizon.

Thuismakers

De huiskamergedachte, je welkom voelen en verblijven zonder direct iets te moeten, is een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast worden door 'Thuismakers' verschillende activiteiten georganiseerd zoals lezingen, storytelling avonden en workshops. Thuis trekt idealen gedreven veranderaars. Vaste waarden van Thuis zijn een deelkoelkast van foodsharing, de wisselboetiek, de boekenruil, het plantenasiel. In principe werkt iedereen op basis van delen en ruilen.

Durf te 'mislukken'

Durven en doen zit in het DNA van Thuis. Dit is opgevallen en ze hebben veel waardering geogst door de 'het gewoon doen' mentaliteit. Bij de opening van het verbouwde Thuis op 23 maart 2019 stelde wethouder Sociale Domein Lara de

Britto, "Begin vooral aan iets wat waarin je gelooft, ook al kan je niet overzien wat het betekent aan werk". Ze gaf aan dat ze het erg waardeert dat Thuis erin slaagt een grote diversiteit aan mensen aan zich te binden. Thuis heeft hoe dan ook iets losgemaakt, niet voor niets haalde ze het nieuws met een Tegenlicht uitzending, werd ze verkozen tot het dorps huis van het jaar en kreeg ze koning over de vloer toen hij een verrassingsbezoek aan Wageningen bracht.

Samenwerken

Thuis is meer dan een plek waar faciliteiten geboden worden aan wie er maar gebruik van wil maken. Thuis initieert ook zelf. Ze zoekt daarbij afstemming en samenwerking met andere partijen in het publieke domein. Ze organiseerde bijeenkomsten rond thema's die in de samenleving spelen. Zoals over de consequenties van bezuinigingen in de zorg en over binnenstedelijke ontwikkeling en leegstand. Naast samenwerking met RUIMTEVOLK is Thuis ook samen met de BBLTHK host voor de VPRO Tegenlicht Meetups in Wageningen. Thuis nam tevens het voortouw met een VR-experiment om de discussie voor een Wageningse binnenstad visie te voeden. Hier werkte ze nauw samen met het lokale bedrijven en studenten van de WUR.

Past niet in een hokje

Kenmerkend voor Thuis is haar organische en soms stormachtige opereren. Ze is met haar verschillende activiteiten, werk- en organisatievormen niet zo makkelijk in een hokje te stoppen. Het met veel opportunisme ingaan op kansen die zich aandienen heeft de ontwikkeling van Thuis sterk beïnvloed. Ook wij als onderzoekers hebben ervaren dat Thuis voor je het doorhebt alweer drie stappen verder is. Verschillen in snelheid van handelen maakt samenwerking in de institutionele omgeving soms wel ingewikkeld.

Geinstitutionaliseerd?

Van een vrijwilligersorganisatie is Thuis via deelname aan het zorgcollectief Welsaam nu ook een formele partij geworden in het publieke domein. Na de geslaagde aanbesteding maakten de vrijwilligers heel duidelijk dat ze zouden afhaken als Thuis een hiërarchische organisatie werd waarbij de vrijwilligers geen eigenaarschap meer zouden voelen. Ze wilden een organisatie-model waarbij iedereen die het aangaat mag meebeslissen. Zo beslisten vrijwilligers bijvoorbeeld zelf mee over hoe er bij Thuis wordt omgegaan met vrijwilligersvergoedingen. Er is toen besloten dat alle vrijwilligers offertes konden maken voor de taken van Thuis in het nieuwe zorgcollectief. Tutku en Elsje hebben toen zelf ook een propositie gedaan en de vrijwilligers gevraagd of ze op basis daarvan met Tutku en Elsje verder wilden. Na een 'ja' is dit voorgelegd aan het bestuur van Thuis. Op deze voorwaarde zijn Elsje en Tutku in loondienst getreden bij de stichting Thuis.

Zelflerende organisatie

In deze nieuwe meer geïnstitutionaliseerde situatie is besloten te werken met dynamische verantwoordelijkheden, verdeeld over 3 overlappende domeinen, namelijk: pand, activiteiten en communicatie. Bij Thuis ligt de focus op simpele stappenplannen en minder op uitgebreide beleidsplannen, gedetailleerde begrotingen en risicoanalyses. Niet te veel uitschrijven en doordenken, maar het vooral gaan doen en pas bijsturen als het mis gaat. Thuis wil een zelflerende organisatie zijn waarbij gewerkt wordt vanuit het hart en vanuit passie. "We zijn een speeltuin waar we dingen mogen uitproberen." Bij Thuis wordt er pas gehandeld als het misgaat of als er spanning ontstaat. Bij Thuis hanteren ze het principe 'navigeren volgens spanning' uit de sociocratie 3.0. Om conflicten te voorkomen wordt de stelregel gehanteerd dat iedereen een overwegend

bezwaar mag hebben. Als er geen actie kan worden bedacht om het ontstane probleem op te lossen en/ of als een overwegend bezwaar niet kan worden weggenomen wordt de actie gestaakt.

Aanvoelen maatschappelijke behoefte

Thuis startte 5 jaar geleden als een initiatief tegen de stroom in. Ondertussen is Thuis ook toegetreden tot de institutionele context via het samenwerkingsverband Welsaam. Dat neemt niet weg dat de idealen van het begin nog fier overeind staan in deze door vrijwilligers gedragen organisatie. Thuis lijkt op unieke wijze een maatschappelijke vraag te bedienen die in de Wageningse samenleving bestaat (zie ook het artikel: "Bouwen aan sociaal kapitaal voor een weerbare Wageningse samenleving"). Zolang ze gevoelig blijft voor wat er speelt in Wageningen ligt er een interessante toekomst in het verschiet.
